

Raadsavond	17 oktober 2022
Zaaknummer	46260
Portefeuillehouder	Mevr. A. Heijstee-Bolt
Opstellers	W. Adam, J. de Jong-Kransse
Onderwerp	Verordening nadeelcompensatie Kaag en Braassem 2022

Beslispunten

Vaststellen van de Verordening nadeelcompensatie Kaag en Braassem 2022.

Wat willen we bereiken

Deze verordening is een uitvloeisel van nieuwe landelijke wetgeving op het gebied van nadeelcompensatierecht. De verordening beoogt om procedureel goed te regelen hoe een dergelijk nadeelcompensatieverzoek intern wordt afgehandeld door de gemeente. Deze procedure goed regelen geeft ook duidelijkheid voor de burger.

Wat gaan we daarvoor doen

De inhoud en strekking van deze verordening dient op goede wijze aan de inwoners te worden gecommuniceerd zodat zij op de hoogte zijn van de mogelijkheid om een verzoek tot het toekennen van nadeelcompensatie in te dienen. Wat betreft de afhandeling van schadeclaims zijn bepaalde keuzes gemaakt die later in dit raadsvoorstel worden toegelicht: verzoeken worden zoveel mogelijk intern afgehandeld en alleen wanneer bepaalde expertise ontbreekt wordt advies bij een commissie ingewonnen. Het legesbedrag voor een aanvraag wordt ingesteld op € 500 en ten derde, er kan een voorschotbedrag worden uitgekeerd aan de aanvrager wanneer redelijkerwijs kan worden vastgesteld dat er verplichting tot betaling vanuit de gemeente bestaat.

Inleiding

De overheid kan rechtmatig handelen en toch schade veroorzaken. Bijvoorbeeld door het treffen van een planologische maatregel, het verlenen van een vergunning of door een feitelijke handeling zoals het tijdelijk afsluiten van een openbare weg vanwege werkzaamheden. Denk aan een restauranthouder die enkele weken onbereikbaar is voor klanten omdat de gemeente werkzaamheden verricht aan de openbare weg. Het gaat dus om schade veroorzaakt door rechtmatige besluiten en om schade veroorzaakt door rechtmatige feitelijke handelingen. Bij planschade gaat het om inkomensderving of vermindering van de waarde van een onroerende zaak als gevolg van een planologische maatregel. De gemeente Kaag en Braassem heeft op dit moment al een Procedureverordening tegemoetkoming planschade (hierna: Procedureverordening) die ziet op planologische schade veroorzaakt door de overheid. Het begrip planschade refereert aan schade ontstaan vanwege planologische maatregelen, meestal bestemmingsplannen. Het begrip 'bestemmingplan' komt net zoals het begrip 'planschade' te vervallen wanneer de Omgevingswet naar verwachting begin volgend jaar in werking treedt. De huidige planschadeverordening blijft voorlopig bestaan voor het afhandelen van schadeverzoeken ontstaan tot vijf jaren na vaststelling van het laatste bestemmingsplan. Nadeelcompensatie onder de nieuwe verordening is de overkoepelende term voor zowel schade veroorzaakt door rechtmatige besluiten én feitelijke handelingen en is de breder dan het begrip planschade, zoals bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (komt te vervallen wegens inwerkingtreden van de Omgevingswet).

Op 1 januari 2023 zullen naar verwachting twee nieuwe wettelijke regelingen die (deels) over Nadeelcompensatie gaan in werking treden: de Omgevingswet en titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht. De herhaaldelijk uitgestelde Omgevingswet doet niet af aan de noodzaak om nu alvast een gemeentelijke verordening nadeelcompensatie vast te stellen. De formele wetgever beoogt met inwerkingtreding van titel 4.5 van de Awb en afdeling 15.1 van de Omgevingswet een wettelijk kader te scheppen waarin duidelijk is aan de hand van welke criteria een verzoek tot nadeelcompensatie door bestuursorganen beoordeeld dient te worden. Titel 4.5 van de Awb is de algemene regel over nadeelcompensatie en afdeling 15.1 van de Omgevingswet is een aanvulling op deze algemene regel.

Deze verordening nadeelcompensatie regelt hoe er intern (procedureel) om wordt gegaan met nadeelcompensatieverzoeken door inwoners. De inhoud van deze procedure wordt later in dit voorstel nader toegelicht.

Historie voorstel

Het voorstel tot het vaststellen van een verordening nadeelcompensatie is eerder dit jaar reeds behandeld door de raad op 16 mei (behandeling) en 30 mei (besluitvorming). Bepaalde gemaakte keuzes in de verordening vormden toen punt van discussie. De schriftelijke beantwoording van vragen van raadsleden en de voorgestelde wijzigingen zorgen er niet voor dat alle twijfel werd weggenomen, waarna de verordening door de portefeuillehouder is ingetrokken. Het eerste punt van discussie betrof het vereiste van het indienen van een jaarrekening bij de aanvraag. Volgens enkele raadsleden zou dit een onevenredige last leggen op een ondernemer omdat een jaarrekening van het schadejaar nog niet aangeleverd kan worden op het moment van de aanvraag. Het andere punt betrof het toekennen van een voorschot. Dit was vastgesteld op 50% en enkel mogelijk na het opstellen van een conceptadvies waarin de aanvraag en daarmee alle stukken al inhoudelijk waren beoordeeld, waaronder de jaarrekening.

De verordening zoals deze nu voorligt is aangepast op bovenstaande punten en houdt rekening met hetgeen besproken is in de raad. Daarbij is gezocht naar wat juridisch maximaal mogelijk is. Er is bij artikel 3 (de aanvraag) gekozen voor algemene bewoordingen i.p.v. het vereiste van specifieke stukken. Het bestuursorgaan beoordeelt zelf welke stukken het in een specifieke casus nodig acht om tot een inhoudelijke beoordeling van de aanvraag

te komen. Bij artikel 7 (het voorschot) wordt er veel beleidsvrijheid aan het bestuursorgaan overgelaten over het toekennen van een voorschot, het moment waarop en de hoogte daarvan. Wel dient voorzichtigheid te worden betracht bij het uitkeren van een voorschot, omdat achteraf terugvorderen niet wenselijk is voor zowel aanvrager als bestuursorgaan.

Onderbouwing

1.1. Titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht

Zodra titel 4.5 van de Awb in werking treedt krijgt de gemeente maken met de materiële nadeelcompensatieregels van deze titel. Hierbij kan gedacht worden aan een uitleg van wat een schadeveroorzakende gebeurtenis kan zijn en wanneer deze voor risico van de aanvrager blijft. Door middel van deze verordening is de gemeente intern voorbereid op het in behandeling nemen van verzoeken om nadeelcompensatie en is het ook voor de burger duidelijk waaraan hij moet voldoen.

1.2. De Omgevingswet (specifiek: afdeling 15.1)

Zodra de Omgevingswet in werking treedt krijgt de gemeente te maken met de nadeelcompensatieregeling in afdeling 15.1. Hieraan staan een aantal aanvullende voorwaarden en criteria voor het beoordelen van nadeelcompensatieverzoeken. Denk aan de actieve- en passieve risicoaanvaarding en het normaal maatschappelijk risico. Met deze verordening is de gemeente voorbereid op en klaar voor het in behandeling nemen van verzoeken tot het uitkeren van nadeelcompensatie.

1.3. Keuzes voor gemeenten

De gemeente heeft bij de invulling van de verordening een aantal keuzes. In de navolgende paragrafen wordt nader ingegaan.

1.4. Er wordt een te heffen recht ingesteld (artikel 2)

Wanneer een gemeente een recht wenst te heffen voor het in behandeling nemen van een schadeverzoek dient dit volgens artikel 4:128 Awb te gebeuren middels een gemeentelijke verordening. Het drempelbedrag (heffen van recht) is oorspronkelijk bedoeld om het lichtvaardig indienen van kansarme of kansloze aanvragen om nadeelcompensatie te voorkomen. Het bedrag wordt terugbetaald als de aanvraag leidt tot het uitbetalen of verlenen van compensatie. In de nieuwe verordening is het drempelbedrag € 500. Dit bedrag strekt tot dekken van de te maken kosten in de behandelfase van een nadeelcompensatieverzoek. Tevens dient dit bedrag ter voorkoming van kansarme verzoeken.

1.5 De aanvraag (artikel 3)

Er zijn keuzes gemaakt betreffende de gegevens die de verzoeker dient aan te leveren aan het bestuursorgaan. Het artikel is algemeen geformuleerd omdat verzoeken voor nadeelcompensatie zeer casuïstisch zijn. Minimaal wordt verlangd een aanduiding van de schadeveroorzakende gebeurtenis en een opgave van de aard van de geleden schade en een specificatie daarvan. Denk bijvoorbeeld aan een jaarrekening of andere financiële bescheiden. Daarnaast kan het bestuursorgaan andere gegevens verlangen wanneer dit noodzakelijk wordt geacht om tot een integrale toetsing te komen.

1.6. Adviescommissie alleen bij noodzaak (artikel 4)

In de verordening (artikel 4.1) wordt vooropgesteld dat nadeelcompensatieverzoeken zoveel als mogelijk intern worden behandeld. Dit vanwege de efficiënte en vanuit kostenbesparing. Alleen in het geval van noodzaak, bijvoorbeeld omdat het complexe materie betreft (denk aan de taxatie van onroerend goed) wordt een vaste dan wel tijdelijke commissie ingesteld middels een aanwijzingsbesluit (artikel 4.4) die adviseert over de te nemen beslissing op het nadeelcompensatieverzoek.

1.7. Het voorschotbedrag (artikel 7)

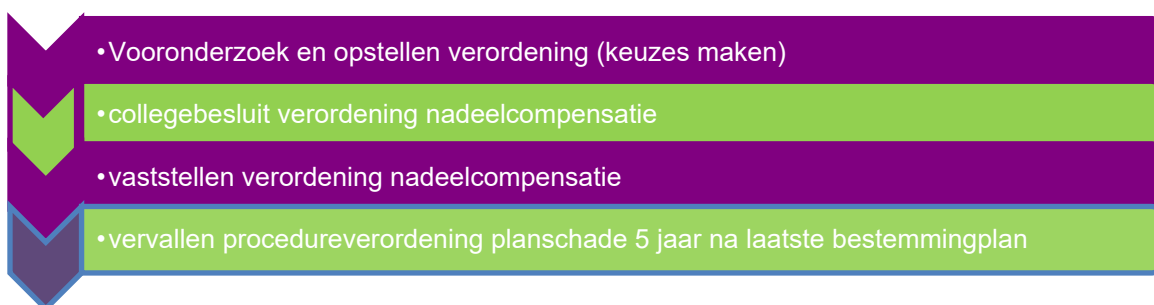
In artikel 7 van de verordening wordt de keuze aan gemeenten overgelaten om al dan niet een voorschotbedrag uit te keren tijdens de behandeling van een verzoek tot nadeelcompensatie. Ook hier is vanwege de casuïstiek gekozen voor algemene bewoordingen. Het bestuursorgaan kan vooruitlopend op de beslissing op de aanvraag een voorschot uitkeren wanneer redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er een verplichting tot betaling komt vast te staan. Deze beoordeling zal onder meer afhangen van de door de verzoeker aangeleverde stukken. Er is niet gekozen voor een maximumbedrag aan uit te keren voorschot, al moet worden opgemerkt dat het niet wenselijk is een al te hoog voorschot uit te keren. In het geval bij het definitieve besluit blijkt dat verzoeker niet in aanmerking komt voor compensatie zal dit bedrag immers teruggevorderd dienen te worden.

Uitvoering

Kosten

Aan het voorstel tot vaststellen van de verordening door de raad zijn geen kosten verbonden. Ten aanzien van de behandeling van schadeverzoeken, zijn weinig tot geen ambtelijke kosten verbonden. Dit heeft er mee te maken dat de nadeelcompensatieverzoeken hoofdzakelijk intern worden afgedaan en alleen bij noodzaak door een (externe) commissie. Wat betreft de frequentie van planschadeverzoeken gaat het om enkele verzoeken per jaar. De verwachting is niet dat deze nieuwe verordening maakt dat er een forse toename in het aantal nadeelcompensatieverzoeken zal zijn.

Participatie en tijdlijn

Risico's

Er bestaat een klein risico dat vanwege het bredere begrip 'nadeelcompensatie' in de plaats van enkel planschade het aantal schadeclaims zal toenemen. Dit is echter geen vermoeden dat gebaseerd is op feiten of een reële verwachting. Het te heffen recht voor de aanvrager zal ervoor bijdragen dat inwoners kansarme nadeelcompensatieverzoeken achterwege zullen laten.

Regio

N.v.t.

Communicatie

Om de inwoners van Kaag en Braassem te informeren over deze verandering bereiden we een nieuwsbericht voor, waarin we uitleg geven over nadeelcompensatie. Op de website is nu informatie opgenomen over planschade. De informatie over nadeelcompensatie voegen we toe, met een duidelijke toelichting wanneer welke regeling van toepassing is. Deze informatie delen we ook via de sociale media kanalen van de gemeente. Dit doen we aan de hand van een voorbeeld om het voor de burger zo begrijpelijk te maken.

Duurzaamheid
Niet aan de orde.

Evaluatie
N.v.t.

Roelofarendsveen, 30 augustus 2022

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris
R. van der Zijl

de burgemeester,
A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel
Raadsbesluit (verordening) met wijzigingen
Raadsbesluit (verordening)